

УДК 316

Шерстобітова А. І.¹, Бондаренко О. В.²

¹ студ. гр. РТ-914м ЗНТУ

² д-р филос. наук, проф. ЗНТУ

ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Концепція інформаційного суспільства пропонує новий соціально-філософський погляд на розвиток суспільного буття. Він відображає певну історичну стадію (етап) в економічному, політичному, культурно-естетичному та морально-етичному розвитку людства.

Це нове явище розкриває об'єктивну тенденцію в еволюційному розвитку людства, пов'язану з формуванням нових потреб, іншого способу життя людей. Інформатизація суспільства спрямована на створення оптимальних умов для задоволення інформаційних потреб і реалізації прав громадян, органів державної влади, громадських організацій на основі формування і використання інформаційних ресурсів.

Вчені і філософи осмислюють роль і значення загальних інформаційних потоків, в які включається людина, як частина природи й як найважливіший елемент космосу. Тільки в інформаційному суспільстві визначальним фактором успішного саморозвитку стають отримання і компетентне використання всіх форм і видів інформації. У цьому плані абсолютно справедливий висновок про те, що «культура та освіта, туризм і охорона здоров'я, транспорт і торгівля – всі інфраструктурні галузі будуть у своєму розвитку спиратися на досягнення інформаційної революції та використовувати інфокомунікаційні кошти і послуги в сферах своєї діяльності».

Філософськи оцінюючи інформаційну концепцію сучасного суспільного розвитку, її численні прихильники, такі як З. Бжезинський, А. Турен, О. Тоффлер та інші, пов'язують якісні соціально-духовні зміни з виникненням нового (інформаційного) сектора в економіці, науці, культурі, медицині, політиці. При цьому всі вчені впевнені, що у новому суспільстві на зміну праці та капіталу придуть інформаційні технології та фундаментальні знання. Остання обставина рано чи пізно призведе до «розчинення класів» і зародження соціально недиференційованих громадських груп, або «інформаційних співтовариств». Це станеться, коли інформаційна сфера

стане сферою масового споживання з усіма властивими їй законами становлення і розвитку попиту на принципово новий товар – інформаційний. Основою даних процесів є винахід мікропроцесорної технології і масове використання в науці і в побуті персональних комп'ютерів, комп'ютерних мереж, а також програмно-керованих пристроїв. Саме вони уможливили інформаційну революцію у сучасному суспільстві, яка, у свою чергу, внесла і продовжує вносити величезний внесок у розвиток цивілізації.

Інформаційне суспільство вкрай суперечливе по відношенню до людини: з одного боку, воно дозволяє отримати більше відомостей, знань про будь-які речі і процеси, а з іншого – надлишок інформації може стати небезпечним для свідомості. Це призводить до того, що в інформаційному суспільстві більш інтенсивно, ніж в індустріальному, відбувається розпад суспільства на класи інформаційних багатіїв, що мають повний доступ до баз даних, й інформаційних бідняків, що мають надлишок непотрібної інформації, яка трансформується у «білий шум», тобто виникає проблема «цифрової нерівності».

Розширення і поглиблення інформаційно-комунікативних технологій радикально змінює структуру суспільства. Але справа не стільки у самих змінах, скільки у тому, що утворення нових громадських структур може мати різні за соціальним значенням наслідки. Це або звільнення мільйонів людей від важкої, виснажливої праці і виникнення можливості продуктивно використовувати вільний час, або глобальні економічні кризи, що можуть збільшити рівень безробіття і призвести до потужних соціальних потрясінь.

Внутрішній (духовний і інтелектуальний) світ людини в інформаційному суспільстві серйозно деформується. Під пресингом інформації індивід поступово втрачає здатність до поглибленого критичного судження і тим більше до заперечення. А це у кінцевому підсумку веде до кризи культури, яка посилюється соціально-економічним хаосом сучасного життя.

Отже, філософія дозволяє зрозуміти концептуальну природу інформаційного суспільства, як одного з проявів соціальної дійсності, осмислити основні форми впливу на масову особисту свідомість людей, а також можливі наслідки впливу інформаційно-комунікативних та мережевих технологій на суспільні відносини й життя у цілому.